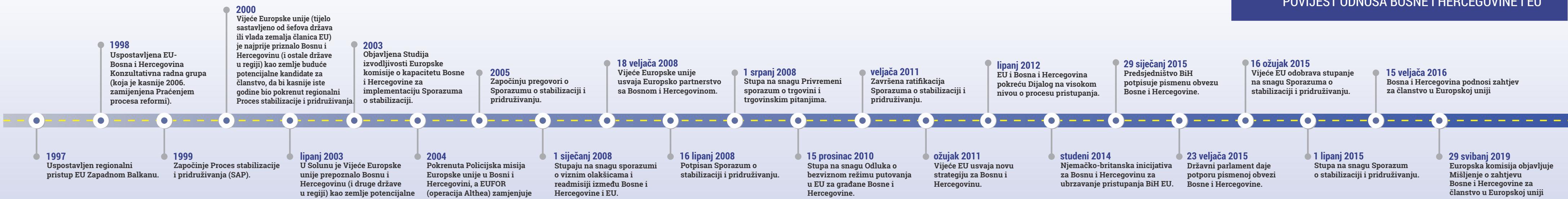

ULOGA PARLAMENTA U PROCESU PRISTUPANJA EU

POVIJEST ODNOSA BOSNE I HERCEGOVINE I EU

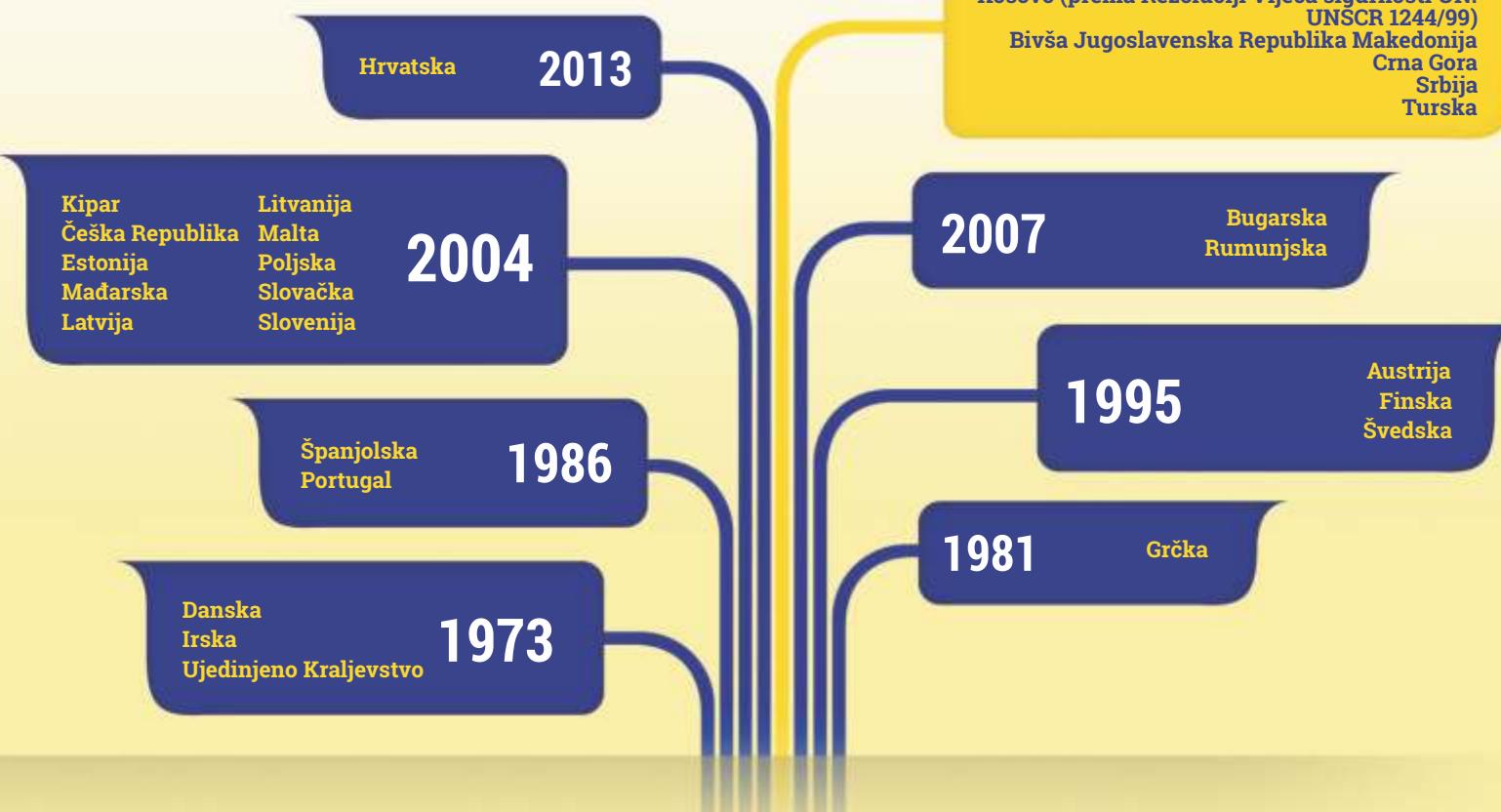
ABECEDA PROŠIRENJA

Povijest proširenja

Zašto Dan Europe slavimo 9. svibnja?

Europska unija je formirana s ciljem okončanja ratova i stvaranja mira u Europi. Najprije je ministar vanjskih poslova Fransku Robert Schumanu 9. svibnja 1950. godine predložio plan Europske zajednice za ugaj i čelik, koji je 1951. formirao 6 država osnivačica: Belgija, Francuska, Nizozemska, Italija, Luksemburg i Njemačka. Nastavljajući njen uspjeh, suradnja se proširila na druge gospodarske sektore: Europska ekonomski zajednica i Europska zajednica za atomsku energiju su sa istim članicama končno uspostavljene 1957. godine. Ta suradnja je prerasla u organizaciju koju danas nazivamo Europska unija.

Zatim je broj zemalja članica porastao na današnjih 28 kroz šest procesa proširenja. Ti procesi su bili slijedeći (2004 i 2007 se smatraju jednim procesom):

Koji su koraci u procesu pristupanja EU i gdje se u njemu Bosna i Hercegovina trenutno nalazi?

- Preliminarna faza: zemlja koja teži pristupanju Europskoj uniji uspostavlja ugovorni odnos sa EU. To znači da se **Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju** – u slučaju BiH SSP (više informacija niže u tekstu) – potpisuje između takozvane zemlje potencijalnog kandidata za članstvo i sve zemlje članice EU, a potom on stupa na snagu. **Bosna i Hercegovina je ovaj uvjet već ispunila.**
- Vjerojatno **zahtjev** za članstvo se podnosi EU (u praksi to znači zemlji članici koja predstjeđava EU u okviru šestomjesečnog predsjedavanja na principu rotacije).
- Glavna institucija EU za pokretanje inicijativa, Evropska komisija, vrši **početnu procjenu zahtjeva** i dostavlja svoje mišljenje Vijeću Europske unije, koje predstavlja tijelo EU u okviru kojeg djeluju predstavnici vlasti zemalja članica EU.
- Vijeće Europske unije odlučuje da li će državi koja je podnijela zahtjev dodjeliti status **zemlje kandidata**.
- Ukoliko to učini, slijedeći korak predstavlja otvaranje **pregovora o pristupanju**. Tek kada se to učini – a ne po automatizmu – Evropska komisija vrši detaljan provjeru pravnog sustava zemlje kandidata u okviru postupka koji je poznat kao **screening** (analitički pregled usklađenosti zakonodavstva). U izvještaju o pregledu se navodi što zemlja kandidat za članstvo treba izmijeniti kako bi se uskladila s pravima i obvezama kojima su obvezana za sve zemlje članice EU (sto je takođe poznato i kao pojam koji vodi porijeklo iz francuskog jezika *acquis* – prava stečećina).
- Za pristup pregovore takozvani EU acquis je podijeljen u 35 **poglavlja**, svako pokriva određenu konkretnu oblast politike/stratešku oblast, kao što su poljoprivreda, životna sredina, pravosuđe i temeljna prava ili slobodno kretnje ljudi, roba, usluga, kapital itd. Zemlja kandidat i EU se usaglašavaju oko toga što treba promijeniti i na koji način. Cilj procesa pregovaranja je da zemljama kandidatima pomogne kako bi se pripremile za ispunjavanje obveza članstva u EU, za što je obično potrebo nekoliko godina.
- Nakon što svi kriteriji ispunje, i svako poglavje zatvori, postignuti dogovori se formuliraju u **ugovor o pristupanju**. Nakon što tekst ugovora dobije potporu Evropske komisije i Vijeća Europske unije, tijelo EU koje se bira na izravnim izborima, Europski parlament bi trebao dati svoju suglasnost na ugovor koji potom moraju potpisati zemlja kandidat i sve zemlje članice EU. Nakon toga zemlja kandidat postaje **zemlja pristupnica**.
- Nakon što se ugovor potpiše, moraju ga **ratificirati** zemlja pristupnica i pojedinačno svaka zemlja članica sukladno svojim ustavnim odredbama (npr. glasovanjem u parlamentu, na referendumu).
- Zemlja pristupnica potom postaje **zemlja članica EU** danom koji je naveden u ugovoru o pristupanju.

Što SSP znači?

Odnos EU sa zemljama Zapadnog Balkana je ureden kroz Proces stabilizacije i pridruživanja (SAP). To je reguliran Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju koji predstavlja sporazum između određene zemlje i EU. On ima tri cilja:

- političku stabilizaciju zemalja i poticanje njihovog bržeg prelaska na tržišno gospodarstvo,
- unapređenje regionalne suradnje,
- članstvo u EU na kraju.

Što je Program za integraciju?

Taj dokument moraju izraditi vlasti/institucije u Bosni i Hercegovini nakon stupanja na snagu SSP-a. Zašto? Zato što je to "priručnik" kojijasno objašnjava tko radi što, kada i na koji način u procesu integracije BiH u EU.

Što je IPA?

Evropska unija također pruža značajnu finansijsku potporu procesu proširenja. EU je osigurala preko 11 milijardi eura za potporu reformama u zemljama koje učestvaju u procesu proširenja putem **Instrumenta za pretpričupnu pomoć (IPA)** u periodu 2007.-2013. godina, a još 11,7 milijardi eura je namijenjeno za period 2014.-2020. (IPA II).

KOJA JE ULOGA PARLAMENTA TIJEKOM PROCESA PRISTUPANJA EU? KAKVE ZADATKE PARLAMENTI U BIH IMAJU U TOM PROCESU?

U pristupnom procesu, značajnu ulogu ne igraju samo vlade, već su ključni učesnici i parlamenti. Oni moraju doprinijeti tom procesu u slijedećim područjima aktivnosti:

- Parlamenti izvršavaju zadatke na uskladivanju zakonodavstva, oni transponiraju pravnu stečevinu EU u zakonodavstvo svoje zemlje.** Glavna inicijativa i izvršne uloge na sebe preuzimaju vlade, dok parlamenti donose najvažnije zakone neophodne za uvođenje propisa i praksa EU u određenoj zemlji. Pored toga, parlamenti bi trebali osigurati jak politički nadzor nad aktivnostima zakonodavnog uskladivanja koje provode vladine tijela.
- Parlamenti izvršavaju zadatke prerađenja i nadzora.** Pregovori sa državama članicama EU i institucijama EU spadaju prvenstveno u nadležnost izvršne vlasti, međutim stav tko zastupa vlada bi trebao biti utemeljen na potpori dobjenoj od strane parlamenta. Stoga bi parlamenti trebali ponovo pratiti aktivnosti vlade tijekom cijelog procesa. Ovo također može omogućiti da se aktivnosti vlade zasnivaju na najširem mogućem političkom konsenzusu i najširem mogućem političkom zastupanju interesa i mišljenja građana.
- Parlamenti provode informative aktivnosti.** Parlamenti kao institucije i njihovi članovi koji su izabrali gradani (članovi parlamenta) bi široj javnosti trebali služiti kao izvor informacija o integracijama u EU. Putem političkih debata i ostalih sredstava, parlamenti i članovi parlamenta trebaju podizati svijest o europskim pitanjima jačanjem otvorenosti i transparentnosti parlamentarnih aktivnosti koje su u vezi s pristupanjem EU, a posebno aktivnosti njihovih tijela koja se bave poslovima u vezi u vezi s EU.
- Parlamenti izvršavaju zadatke međunarodne i interparlamentarne suradnje.** Premda se diplomacija takođe smatra isključivom privilegijem izvršne vlasti, postoji mnogo prilika u parlamentarnoj diplomaciji kojima se može ojačati i ubrzati proces integracija. Ovo može povećati potporu zemlji tako što će uveriti njene partnerne iz EU u postignute rezultate. Parlamenti općenito održavaju čvrste i bliske одноse sa Europskim parlamentom, a ostvaruju i redovne kontakte sa ostalim institucijama EU. Pored toga, prilike u regionalnoj parlamentarnoj suradnji bi mogle pojačati cjelokupan proces integracije.

Na koji način se parlamenti u BiH trenutno bave europskim pitanjima?

Specijalizirana povjerenstva/odbori su uspostavljeni u parlamentima u BiH:

- Parlamentarna skupština BiH (PSBiH) –** Zajedničko povjerenstvo za europske integracije (sastoji se od poslaničkih delegata iz oba doma)
- Parlament Federacije BiH (PFBiH) –** Povjerenstvo za europske integracije Predstavničkog doma
- Narodna skupština Republike Srpske (NSRS) –** Odbor za europske integracije i regionalnu suradnju
- Skupština Brčko distrikta (SBD) –** Povjerenstvo za europske integracije

Točne nadležnosti ovih povjerenstava/odbora utvrđene su u poslovnicima svakog parlamenta/domova parlamenta. Općenito je njihov zadatak da se bave svim pitanjima koja prouzrokuju iz procesa integriranja Bosne i Hercegovine u Europsku uniju. Predsjedavajući parlamenta/domova parlamenta i kolegi parlamenta imaju značajnu ulogu u organiziranju aktivnosti parlamenta u vezi s EU. Kako bi se počeo razgovor o pitanjima u vezi s EU među parlamentima u BiH, ustanoven je Forum povjerenstava/odbora za europske integracije.

Koje bi aktivnosti parlamenti u BiH mogli pojačati kako bi ubrzali proces europskih integracija?

- Uusklađivanje zakonodavstva:** Dodatno razvijanje parlamentarnih instrumenata kako bi se osigurao strateški nadzor nad procesom uskladivanja zakonodavstva, te efikasnosti i redovnije izvršavanje parlamentarnih zadataka vezanih za uskladivanje zakonodavstva.
- Prerađenja:** Sustavna prava nadzornih ovlasti povjerenstava/odbora koji se bave europskim poslovima u što većem segmentu pristupnog procesa.
- Informativne aktivnosti:** Parlamenti i članovi parlamenta otvaraju diskusije širom Bosne i Hercegovine o tome što će gradane konkretno značiti europske integracije. Članovi parlamenta djeluju kao "veleposlanici" izabranih tijela BiH i šire informacije o pripremi Bosne i Hercegovine i zadaćima javnih i privatnih organa i građana u cilju omogućavanja uspješnog pristupanja.
- Međunarodna suradnja:** Razvijanje aktivnosti koje imaju za cilj pospešivanje političkog utjecaja na europsko članstvo BiH.

I posebni zadatci kojeg bi takođe trebalo izvršavati zbog složenosti ustavnog uređenja Bosne i Hercegovine:

- Koordinacija i suradnja među parlamentima u BiH:** Mehanizam koordinacije među parlamentima u BiH uspostavljen na način da funkcionira sukladno mehaničkoj koordinacije među organima izvršne vlasti u BiH.

Glavni cilj je uspješan proces europskih integracija za sve građane Bosne i Hercegovine, koji može biti realiziran uz snažnu i kontinuiranu koordinaciju parlamenta u BiH.

AKTERI U PARLAMENTIMA U BIH U POSLOVIMA EUROPSKIH INTEGRACIJA

Članovi povjerenstava koja se bave poslovima europskih integracija u parlamentima u BiH (svibanj 2021. godine)

Zajedničko povjerenstvo za europske integracije PSBiH

Nikola Lovrinović
predsjedatelj
Lazar Prodanović
prvi zamjenik predsjedatelja
Halid Genjac
drugi zamjenik predsjedatelja

Članovi:
Adnan Efendić
Mehmed Mašić
Marijan Klaić
Alma Kećić
Sanela Prpačić
Sabina Čudić
Elzina Pirić
Goran Akšamija
Zlatko Ergegović
Ifran Durić
Boro Krišto

E-mail adresa:
elvira.habota@parlamentbih.gov.ba
Telefon: +387 33 586 306

Više informacija na:
www.parlamentbih.gov.ba

Aleksandar Glavaš,
zamjenik predsjedatelja

Članovi:
Vlado Matulić
Andrea Dorić
Željko Babić
Senad Bratić
External members:
Vanja Bajić
Siniša Bundalo
E-mail adresa:
odboireis@narodnaskupstinarne.ba
Telefon: +387 51 338 162

Više informacija na:
www.narodnaskupstinarne.ba

Povjerenstvo za europske integracije Doma naroda PFBiH

Tomislav Martinović
predsjedatelj Doma,
predsjedatelj Povjerenstva

Alija Čampara
zamjenik predsjedatelja Doma,
zamjenik predsjedatelj Povjerenstva

Članovi:
Jasmin Duvnjak
Ivo Tadić
Izmir Hadžišavdić
Sladjan Ilić

E-mail adresa:
ured.povjerenstva@parlamentbih.gov.ba
Telefon: +387 33 203 658

Više informacija na:
www.parlamentbih.gov.ba

Više informacija na:
www.skupstinarndb.ba

E-mail adresa:
mihailos@skupstinarndb.ba
Telefon: +387 49 215 516

Više informacija na:
www.orszaggules.hu

Hrvatski sabor

Želite saznati više o ovim pitanjima? Posjetite slijedeće internetske stranice: